

RUSYA BİLGİ NOTU

OCAK
2024

GÜNCEL VERİLER

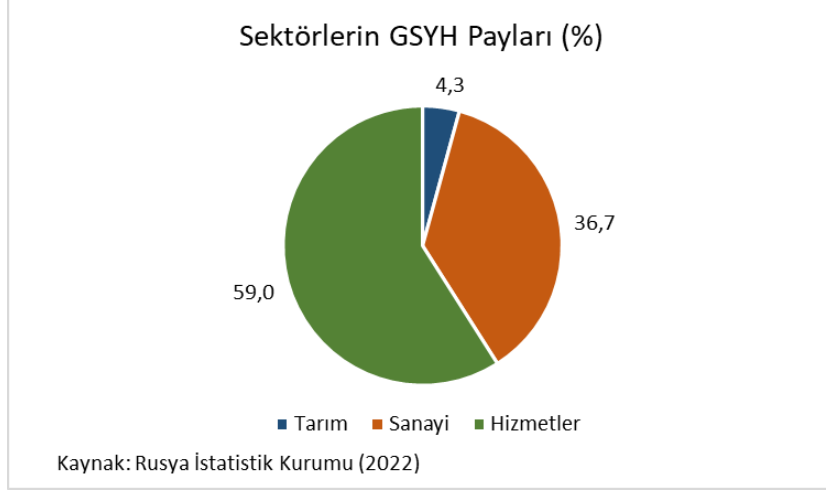

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

GÖSTERGE	DEĞER	2021	2022	2023
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	1.837	2.244	1.862
Büyüme	%	5,6	-2,1	2,2
Nüfus	Milyon Kişi	145,6	143,4	143,2
Kişi Başı Gelir	USD	12.618	15.646	13.006
Enflasyon	%	8,4	12,4	5,7
İşsizlik Oranı	%	4,8	3,9	3,2
Cari Denge / GSYH	%	6,6	10,5	3,4
Bütçe Dengesi / GSYH	%	0,8	-1,4	-3,7
İhracat	Milyar USD	492,3	592,1	422,7*
İthalat	Milyar USD	293,5	276,5	304,4*

Kaynak: IMF KEG Ekim 2023, Trademap, Rusya İstatistik Ofisi, *: Öncü Veri

1. RUSYA EKONOMİSİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

1991 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla, Rus hükümeti ekonomiyi yeniden planladı ve bir dizi reform uyguladı. 2000'li yıllara kadar enflasyon artışı, para biriminde ve gelirlerde düşüş gibi bazı ekonomik problemler yaşayan Rusya ekonomisi, Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra devam eden ekonomik problemlerin kaldırılması yönünde köklü değişiklikler yaptı. Özellikle, enerji politikasını iç ve dış politika ile uyumlu şekilde uyguladıktan sonra Rusya, kısa zamanda birçok sorununu halledebildi.

Ülke ekonomisi petrol ve doğalgaz başta olmak üzere birçok doğal kaynağa sahiptir. 2020 verilerine göre ülke, günlük ortalama yaklaşık 11,3 milyon varil üretimle dünyanın en büyük ham petrol üreticilerinden birisidir. Ancak, salgın ve ardından küresel petrol talebindeki düşüş, petrol fiyatlarında düşüşe yol açarak Rusya ekonomisini önemli ölçüde etkiledi. Ülke, sahip olduğu zengin doğal kaynaklar sayesinde sanayi sektörünü geliştirmiştir. 2022 verilerine göre, sanayi sektörünün GSYH içerisindeki payı %36,7'dir. Sanayi sektörünün çoğunluğunu yakıt, enerji ve metalürji gibi ağır sanayi oluşturmaktadır. İleri teknoloji ve tüketim malları ekonominin küçük bir kısmını oluşturmaktadır. Buna ek olarak, yaklaşık 600 büyük termik santral, 100'den fazla hidroelektrik santral ve elektrik üreten birkaç nükleer santrali vardır. Ayrıca, pandemi sonrası oluşan belirsizlik nedeniyle petrol fiyatlarının değişken kalması beklenirken, 2020'de OPEC+ ile anlaşarak Rusya'nın petrol üretimi devam ederek toparlanmaya başlamıştır. Buna ek olarak, Rusya dünyanın en büyük orman rezervlerine sahiptir ve kerestecilik, kağıt hamuru, kağıt ve ağaç işleme endüstrileri önemlidir.

Rusya'da olumsuz hava koşulları ve ekilebilir arazinin az olmasından dolayı tarım sektörü gelişmemiştir. Ekonominin %4,3'ünü oluşturan sektörde en fazla tahıl yetiştirilmektedir. Hizmetler sektörü ise gelişmiş olup GSYH'nın %59'unu oluşturmaktadır.

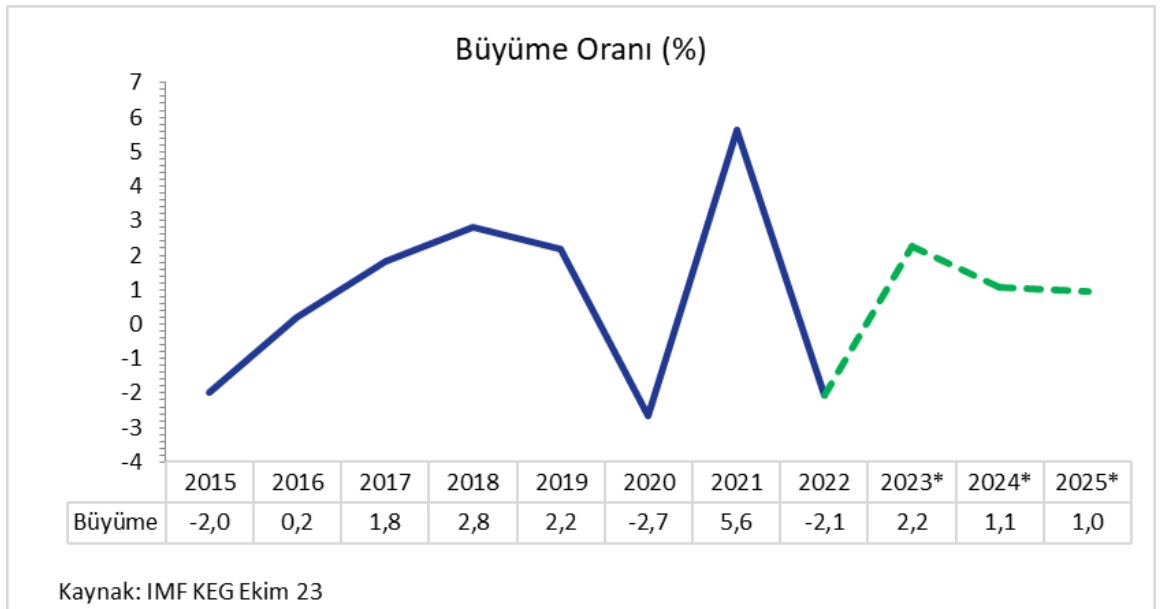
2- BÜYÜME

Rusya ekonomisi 2020 yılına her ne kadar güçlü makroekonomik temeller ile girse de salgın ile birlikte ülke ekonomisi %2,7 daralmıştır. Petrol fiyatlarının varil başına 20 ABD dolarına kadar gerilediği yılda, petrol piyasasını istikrara kavuşturmak için Rusya ve OPEC+ ülkeleri petrol üretimini azaltmıştır. Mayıs 2020'de, Rusya petrol üretimini yaklaşık %18 azaltarak en son 2004'te görülen seviyelere getirmiştir. 2021 yılında, biriken tasarruflar ve hızlı kredi büyümesiyle desteklenen tüketici talebi büyümeyi desteklemiştir. Ayrıca, yükselen emtia fiyatları ve turizm kaynaklı sıçrama yaşanmıştır. Böylelikle ülke yıl sonunda %5,6 genişlemiştir.

2022'de Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ile birlikte, Rusya'ya karşı ticari ve mali yaptırımlar uygulanmaya başlanmıştır. Rusya her ne kadar sermaye kaçışını önlemek için faiz artırsa da Ruble'nin değer kaybı, borsaların askıya alınması, yabancı firmaların ülkeden çekilmesi ve birçok endüstrinin sekteye uğraması ülke ekonomisi için olumsuz ortamı oluşturmaya başlamıştır. IMF verilerine göre ülke %2,1 daralmıştır. Yıl genelinde enerji fiyatlarının yüksek seyretmesi ve net ihracatın bir önceki yıla kıyasla %11 civarında genişlemesi daralmayı baskılayan sebeplerden olmuştur.

2023 yılının ilk çeyreğinde Rusya ekonomisi %1,8 daraldıktan sonra ikinci çeyrekte %4,9 genişlemiştir. Üçüncü çeyrekte Rus emtialarının yüksek fiyatları, tedarik zincirlerinin yeniden canlanması ve savaş nedeniyle daralan ekonominin baz etkisiyle birlikte %5,5 genişlemiştir. Üçüncü çeyrekte kaydedilen bu oran, 2021 yılının ikinci çeyreğinden bu yana en hızlı büyüme oranı olarak kaydedilmiştir. IMF yıl genelinde Rusya ekonomisinin %2,2 genişlediğini tahmin ederken Rusya'nın öncü verilerine göre %3,5 büyüme kaydedildiği tahmin edilmektedir.

3. SWOT ANALİZİ

Güçlü Yönleri:

- Rusya, petrol, doğal gaz, mineraller ve kereste gibi doğal kaynaklar açısından zengindir. Bu bolluk ihracat ve ekonomik potansiyel açısından önemli bir avantaj sağlamaktadır.
- Rusya'nın geniş toprakları Avrupa ve Asya'yı kapsamaktadır ve bu da onu ticaret ve jeopolitik için stratejik bir kavşak haline getirmektedir. Her iki bölgede ekonomik ortaklıklar ve nüfuz için fırsatlar sağlamaktadır.
- Rusya, özellikle bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik gibi alanlarda iyi eğitilmiş bir nüfusa sahiptir ve bu, çeşitli sektörlerde yenilikçiliğini ve rekabet gücünü desteklemektedir.

Zayıf Yönleri:

- Rusya, ekonomisini emtia fiyatlarındaki dalgalanmalara karşı savunmasız hale getiren doğal kaynakların ihracatına büyük ölçüde güvenmektedir. Ekonomisini çeşitlendirmek ve kaynak ihracatına bağımlılığını azaltmak zor olmuştur.
- Rusya, ekonomik büyümeyi engelleyebilecek, ticari güveni baltalayabilecek ve yabancı yatırımı caydırabilecek yolsuzlukla ilgili önemli zorluklarla karşı karşıyadır.
- Son yıllardaki gelişmelere rağmen, ulaşım, telekomünikasyon ve kamu hizmetleri dahil olmak üzere Rusya'nın altyapısı hala daha fazla geliştirme ve modernizasyon gerektirmektedir.
- Rusya, Kırım, Ukrayna ve diğer jeopolitik anlaşmazlıklardaki eylemleri nedeniyle çeşitli uluslararası yaptırımlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu yaptırımlar, küresel pazarlara ve teknolojiye erişimi sınırlayarak ekonomik beklentileri etkilemektedir.
- Rusya, azalan bir nüfus ve yaşlanan bir iş gücü yaşamaktadır. Bu demografik eğilim, sürdürülebilir ekonomik büyüme ve sosyal refah sistemleri için zorluklar oluşturmaktadır.

Fırsatlar:

- Rusya, gelişmekte olan ekonomilerle ticari ortaklıklar geliştirebilir ve Asya, Orta Doğu ve Afrika'daki ülkelerle ekonomik bağlarını güçlendirebilir.
- Rusya, kilit bir enerji tedarikçisi konumunu güçlendirmek, alternatif enerji kaynakları keşfetmek ve yenilenebilir enerji teknolojilerine yatırım yapmak için enerji kaynaklarını güçlendirmeye devam edebilir.
- Rusya'nın rekabet edebilirliği ve ekonomik çeşitliliği artırmak için araştırma ve geliştirmeye yatırım yapma, yenilik ekosistemlerini teşvik etme ve teknoloji odaklı endüstrileri teşvik etme fırsatları vardır.
- Rusya, ülke içindeki bağlantıyı iyileştirmek ve komşu ülkelerle ticari bağlantıları geliştirmek için ulaşım ağları gibi altyapı projelerine yatırım yapma potansiyeline sahiptir.
- Rusya'nın kültürel mirası, tarihi simge yapıları ve doğal güzellikleri, uluslararası ziyaretçileri çekerek ve ekonomik faaliyetleri canlandırarak turizm endüstrisinin büyümesi için fırsatlar sunmaktadır.

Tehditler:

- Batılı ülkeler ve komşu ülkelerle devam eden jeopolitik gerilimler, Rusya'nın dış ilişkilerini, ticaretini ve yatırım fırsatlarını etkileyebilir.
- Rusya ekonomisi, küresel ekonomik koşullara, emtia fiyatlarındaki dalgalanmalara ve uluslararası ticaret politikalarındaki değişikliklere karşı savunmasız olabilir.
- Rusya'nın yabancı teknolojiye bağımlılığı ve yaptırımlar veya jeopolitik faktörler nedeniyle ileri teknolojilere erişim üzerindeki kısıtlamalar, Rusya'nın rekabet gücünü ve yenilikçilik potansiyelini engelleyebilir.
- Rusya, eriyen permafrost, yükselen deniz seviyeleri ve değişen hava modelleri dahil olmak üzere iklim değişikliğinin etkilerini yaşamaktadır. Bu çevresel zorluklar tarımı, altyapıyı ve genel ekonomik istikrarı etkileyebilir.
- Ekonomik fırsatlar veya siyasi nedenlerle özellikle bilim ve teknoloji alanında yetenekli profesyonellerin diğer ülkelere çıkışı, Rusya'nın beşeri sermayesi ve uzun vadeli gelişimi için bir tehdit oluşturabilir.

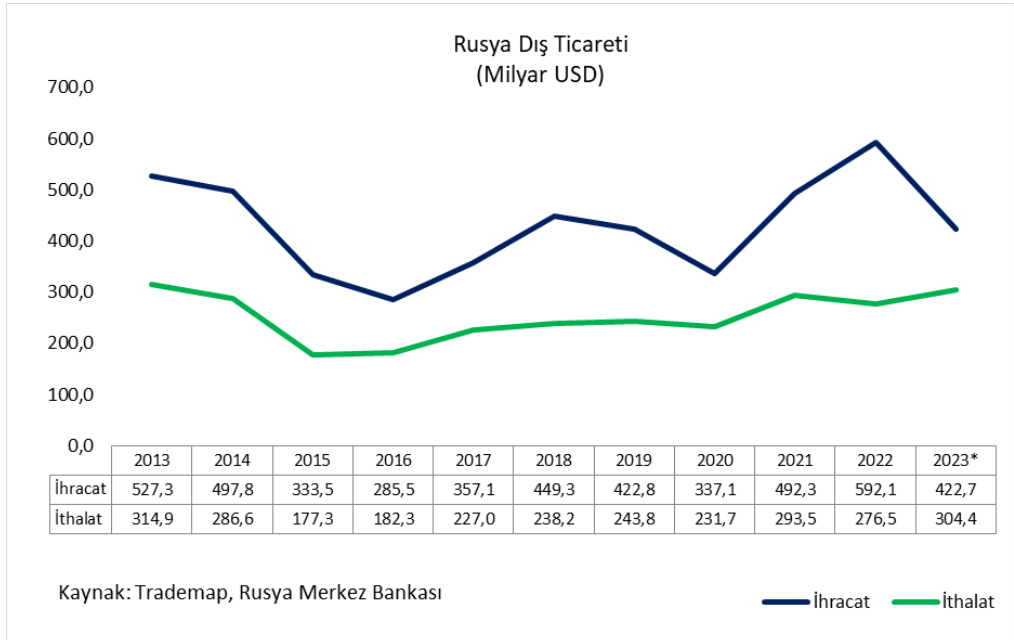
4. DIŞ TİCARETİ

Rusya dış ticareti genellikle fazla vermektedir. Ülke enerji ihracatı sayesinde 100 ile 200 milyar USD aralığında fazla vermektedir. Rusya'nın ihracatı 2015 yılında ekonomik kriz nedeniyle 334 milyar USD'ye gerilemiştir. İhracat 2017 yılında toparlanmaya baŐlamıŐ ve 2018 yılında 450 milyar USD seviyesine yükselmiştir. 2020 yılında ise salgın nedeniyle yeniden 337 milyar USD civarına gerileyen ihracat 2021 yılında %46 artarak 492 milyar USD olarak gerçekteŐerek son yılların en yüksek seviyesine yükselmiştir.

İthalat ise, 2014 yılında 286 milyar USD seviyesinde gerçekteŐtikten sonra takip eden yıllarda gerilemeye baŐlamıŐ ve 2021 yılına kadar 250 milyar USD'yi geçmemiŐtir. 2021 yılında ise ithalat bir önceki yıla göre %27 artarak 294 milyar USD seviyesine yükselmiş böylelikle 2013 yılından sonra en yüksek ithalat miktarına ulaŐmıŐtir.

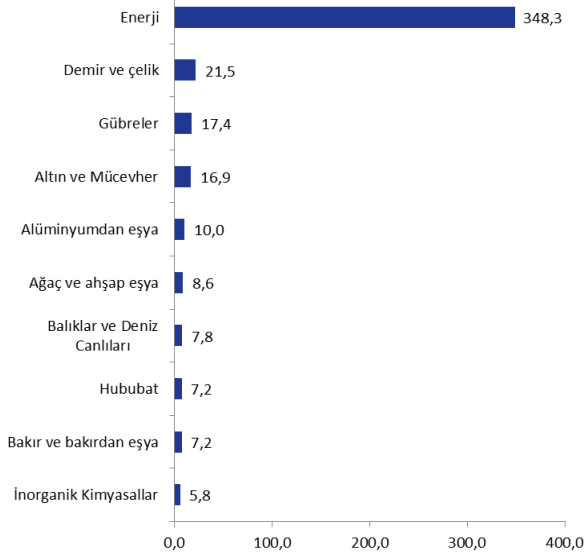
Rusya'nın açıkladığı verilere göre, 2022 yılında ise ihracat 592 milyar USD; ithalat ise 276 milyar USD'ye yükselmiştir. Böylece dış ticaret hacmi ile dış ticaret fazlası sırasıyla 868 milyar USD ve 315 milyar USD'ye yükselerek son yılların rekor seviyesine ulaŐmıŐtir. 2023 yılının öncü verilerine göre ise ihracat bir önceki yıla kıyasla %29 daralarak 422,7 milyar USD'ye gerilerken aynı dönemde ithalat %10 artarak 304,4 milyar USD'ye yükselmiştir.

Ürün bazında bakıldığında ise 2022 verilerine göre Rusya'nın ihracatının %69,5'ini enerji sektörü oluşturmaktadır. Bu sektörü demir-çelik, gübreler ve altın-mücevher sektörleri takip etmektedir. Bu kalemlerin toplam ihracat içerisindeki payı %11,1'dir. İthalatta ise, öne çıkan sektörler makinalar, elektrikli cihazlar ve otomotiv sektörleridir. Bu sektörlerin Rusya ithalatındaki payı %37,2'dir.

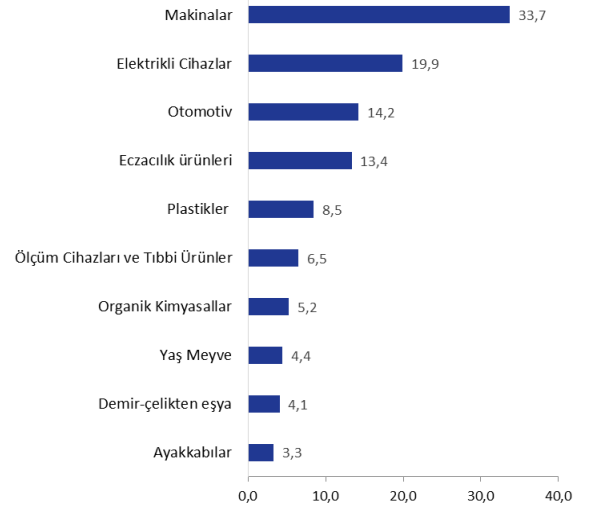

Rusya'nın İhracatı
(2022, Milyar USD)

Kaynak: Trademap

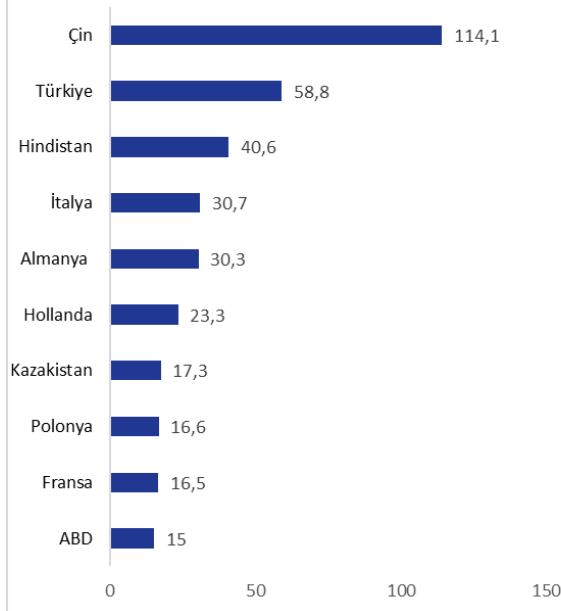
Rusya'nın İthalatı
(2022, Milyar USD)

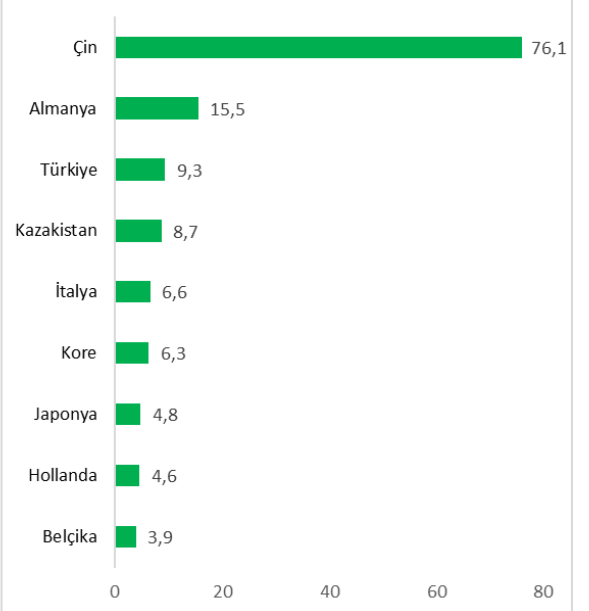
Kaynak: Trademap

Rusya ihracatının yaklaşık %20'sini Çin'e ve %10'unu Türkiye'ye gerçekleştirirken benzer şekilde ithalatının %27'sini Çin'e, %6'sını Almanya'ya ve %3,4'ünü Türkiye'ye gerçekleştirmektedir.

Rusya İhracatında İlk 10 Ülke
(2022, Milyar USD)

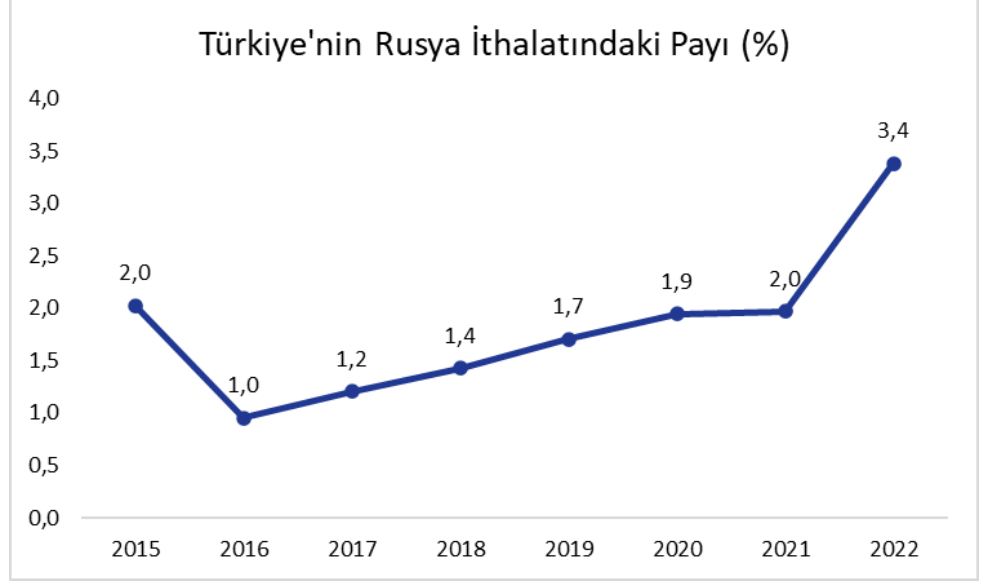

Rusya İthalatında İlk 10 Ülke
(2022, Milyar USD)

Türkiye'nin Rusya ithalat pazarından aldığı pay yıllar içerisinde artış göstermiştir. 2016 yılında %1 seviyesine gerileyen pay ikili ilişkilerin ivme kazanmasıyla 2022 yılında %3,4 seviyesine yükselmiştir.

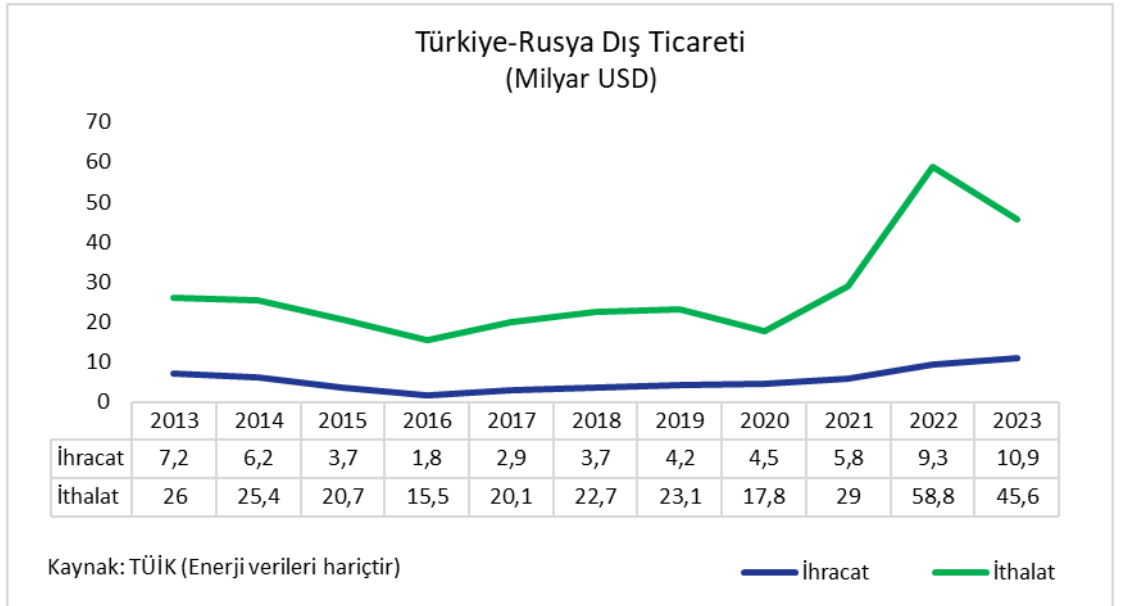

5. TÜRKİYE- RUSYA TİCARETİ

Türkiye Rusya ile olan ticaretinde net ithalatçı konumundadır. İhracat 2020 yılında 4,5 milyar USD'ye yükselmiş ancak 2013 yılındaki seviyesini yakalayamamıştır. 2022 yılında ise ihracat bir önceki yıla kıyasla %61 artarak 9,3 milyar USD'ye yükselmiş böylelikle 2013 yılı seviyesinin üzerine çıkmıştır.

Türkiye'nin Rusya'dan ithalatı 2020 yılında salgının da etkisiyle %23 daralarak 17,8 milyar USD seviyesine gerilemiştir. 2022 yılında ise ithalat bir önceki yıla göre %103 artarak 58,8 milyar USD'ye yükselmiştir.

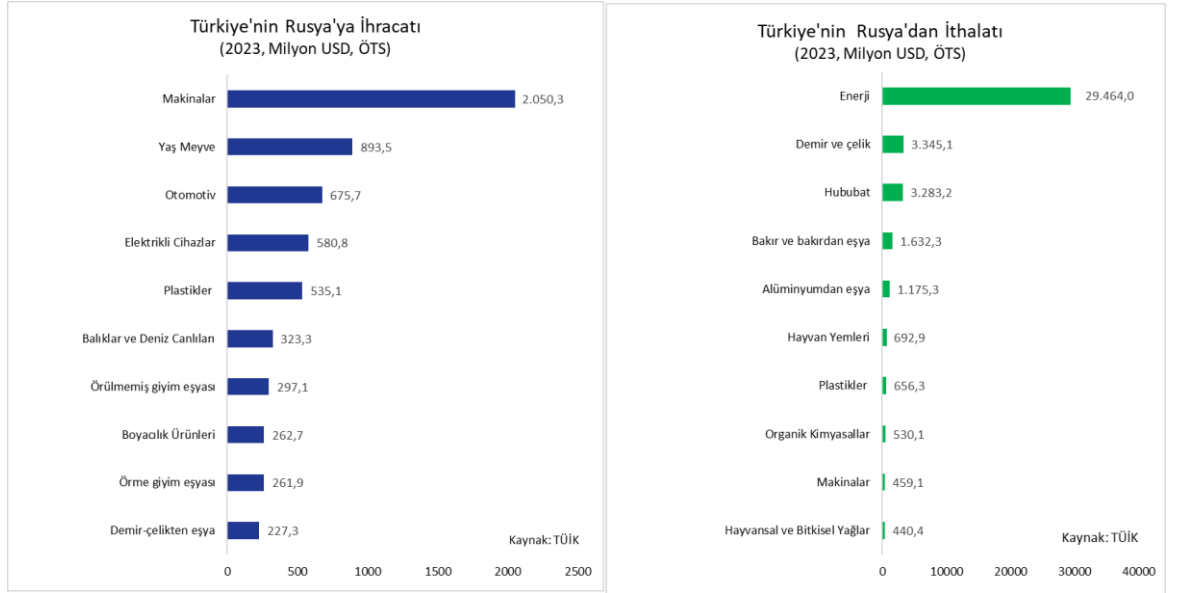
2023 yılında Türkiye'nin Rusya'ya ihracatı bir önceki yıla göre %17 artarak 10,9 milyar USD seviyesine yükselmiş, Rusya'dan ithalatı ise %22 daralarak 45,6 milyar USD'ye gerilemiştir. Böylelikle, dış ticaret açığı 49,5 milyar USD seviyesinden 34,7 milyar USD seviyesine gerilemiştir. Dış ticaret hacmi ise 56,5 milyar USD olarak gerçekleşmiştir.

Ürün bazında Türkiye'nin Rusya'ya ihracatında makinalar, yaş meyve ve otomotiv sektörleri öne çıkmaktadır. Makinalar ve otomotiv sektörü geçen yıla kıyasla sırasıyla %71 ve %51 artarken yaş meyve sektörü %15 daralma kaydetmiştir. Söz konusu ilk üç ürün Rusya'ya olan ihracatın 2023 yılında %38'ini oluşturmuştur.

İthalatta ise, enerji sektörü ürün grubu, demir-çelik ve hububat başlıca sektörler olup ülkeden ithalatın %82'sini oluşturmaktadır. Bahse konu sektörlerden enerji ve demir-çelik ithalatı geçen yıla kıyasla %29 azalırken hububat ithalatı %10 artmıştır.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

     deikiletisim | deikint